

Shakin kilpailumääräykset Suomessa

Hyväksytty SKSL:n kerhojen kokouksessa keväällä 2009.

1. Suomen Keskusshakkiliitto (SKSL) järjestää tai antaa järjestämisluvan selolaskentaan kuuluville shakkiturnauksille ja -otteluille sekä muille virallisille shakkikilpailuille Suomessa.
2. Ellei toisin ole ilmoitettu, on kohdassa 1 mainituille kilpailuille haettava järjestämislupaa edellisen kalenterivuoden syyskuun loppuun (30.9.) mennessä. Suomen mestaruuskilpailujen osalta hakuaika on yhtä vuotta edellämainittua ajankohtaa aiempi.
3. SKSL vahvistaa vuosittain lopullisen kilpailukalenterin ja määrää samalla turnauksista perittävän laskentamaksun suuruuden. SKSL voi erityisestä syystä käsitellä myöhästyneen kilpailulupa-anomuksen ja määrätä sille korotetun laskentamaksun.
4. Kaikki shakkiturnaukset Suomessa ovat avoimia, ellei järjestäjä ole kilpailulupa-anomuksessaan rajoittanut osanottoa.

5. Määräykset turnauksen selokelpoisuudesta ovat selosäännösten kohdassa 3.3. Pelaajalisenssivaatimukset ovat luvussa "Pelaajalisenssin säännöt".

6. Kaikkiin kohdassa 1 tarkoitettuihin kilpailuihin järjestäjän on asetettava

- a) tuomari, joka täyttää SKSL:n tuomarimääräysten mukaiset turnausjohtajalle asetetut pätevyysvaatimukset.
- b) vähintään 3-jäseninen kilpailutoimikunta, jonka puheenjohtajan on täytettävä SKSL:n tuomarimääräysten mukaiset turnausjohtajalle asetetut pätevyysvaatimukset ja muiden jäsenten SKSL:n tuomarimääräysten mukaiset shakkitoimitsijalle asetetut pätevyysvaatimukset.

Kilpailutoimikunnan puheenjohtaja toimii kilpailun johtajana ja voi toimia myös vajaakierroskilpailun parien määrääjänä. Jos parien määrääjänä toimii joku muu kilpailutoimikunnan jäsen, hänen on täytettävä edellä a-kohdassa mainitut pätevyysvaatimukset.

SKSL on hyväksynyt toistaiseksi noudatettavaksi poikkeuksen ylläolevasta: Kilpailun minimimiehitys on yksi henkilö, jolla on oltava voimassa oleva turnausjohtajapätevyys ja yksi henkilö, jolla on voimassa oleva shakkitoimitsijapätevyys.

7. Kilpailun tuomari on vastuussa siitä, että raportti kilpailusta ja kilpailun täydelliset tulokset toimitetaan määräysten edellyttämällä tavalla Suomen Keskusshakkiliitolle ja selolaskijalle.

Kilpailuun osallistuva pelaaja ei voi olla kilpailun tuomarina eikä toimia kilpailutoimikunnan jäsenenä.

Erityisestä syystä kilpailun johtaja voi antaa pelaajalle tämän suostumuksella turnauksen kulkua edistävän yksittäisen tehtävän.

8. Kilpailutoimikunta ensimmäisenä asteena ja kilpailun tuomari toisena asteena ratkaisee kaikki kilpailua koskevat valitukset ja erimielisyydet.

Jos tuomarin päätös on ilmeisen virheellinen, niin asia voidaan jättää shakkituomari-toimikunnan ratkaistavaksi, joka voi purkaa tuomarin päätöksen. Tuomarin päätöksestä valitettaessa on valitukseen liitettävä vetoraha, jonka suuruuden SKSL vahvistaa vuosittain.

Vetoraha palautetaan, mikäli valitus hyväksytään ja se voidaan palauttaa harkinnan mukaan myös päinvastaisessa tapauksessa.

Mikäli tuomarin päätös puretaan, samalla päätetään purkamisen mahdollisista seuraamuksista.

Kilpailun tuomarin ja kilpailutoimikunnan tehtävät on määrätty shakkisäännöissä sekä FIDEn turnausmääräyksissä

9. Voimassa olevia sääntöjä tai määräyksiä tai kilpailun johdon niiden perusteella antamia erikoismääräyksiä tai hyvää tapaa rikkovalle samoin kuin kilpailun tarkoitusperä vastustavalle kilpailun tuomari tai kilpailutoimikunta voi antaa huomautuksen tai varoituksen. Kilpailun keskeyttävälle tai kilpailusta suljetulle tai kilpailussa varoituksen saaneelle pelaajalle voi SKSL antaa pelaajan vastineen kuultuaan huomautuksen tai varoituksen tai antaa pelaajalle määräaikaisen kilpailukiellon.

10. Jos pelaaja jää ilman hyväksyttävää syytä pois kierrokselta, hänet suljetaan turnauksesta.

Jos pelaaja keskeyttää aloittamansa vajaakierroskilpailun, merkitään hänen jäljellä olevat pelinsä hänelle häviöiksi.

Jos pelaaja keskeyttää aloittamansa täydellisen turnauksen, menetellään seuraavasti:

- Jos pelaaja on pelannut vähemmän kuin 50 % peleistään, hänen tuloksensa jäävät turnaustaulukkaan (vahvuuslukulaskentaa ja historiaa varten), mutta hänen tai vastustajien hänestä saamia pisteitä ei huomioida lopputuloksissa. Pelaamattomat pelit ilmaistaan merkinnällä /-/ turnaustaulukossa.
- Jos pelaaja on pelannut vähintään 50 % peleistään, hänen tuloksensa jää turnaustaulukkaan ja lasketaan lopputuloksissa. Pelaamattomat pelit merkitään merkinnällä /-/ ja vastustajille merkinnällä +/- turnaustaulukossa.

11. Kaikki kilpailun pelit ovat järjestäjän omaisuutta, mutta yksitellen ne ovat vapaasti julkaistavissa.

12. Kilpailukutsussa on mainittava:

- kilpailun alkamisaika (päivämäärä ja kellonaika) ja kesto
- kilpailun pelipaikka
- kilpailujärjestelmä
- peli- ja miettimisajat
- varsinaiset ja erikoispalkinnot
- osanottomaksut
- osanottajien mahdolliset taloudelliset ja muut edut
- ilmoittautumistapa ja ilmoittautumisen ajankohta

13. Viimeistään osanoton varmistustilaisuudessa kaikille osanottajille on annettava turnauksen erikoismääräykset, joista on käytävä ilmi kilpailukutsussa ylimalkaan esitetyt asiat tarkistettuina, kilpailutoimikunnan kokoonpano, kilpailun tuomari ym. mahdolliset asiat. Mikäli kilpailussa käytetään vertailua sijoitusten määräytymiseen, on käytettävä vertailujärjestelmä mainittava erikoismääräyksissä.

Jos turnauksessa jaetaan erikoispalkintoja, on niiden kohteet ja jakoperusteet ilmoitettava.

Voittajan ja tasatuloksen tullen valkeilla pelanneen on välittömästi pelin päätyttyä ilmoitettava pelin tulos kilpailutoimikunnalle ja jätettävä jollekin kilpailutoimikunnan jäsenelle selvästi luettavissa oleva pöytäkirja, jonka vastapelaaja on vahvistanut oikeaksi nimikirjoituksellaan. Pöytäkirjan jättämisen laiminlyöneelle kilpailutoimikunta voi tuomita häviön ko. pelissä tai sulkea kyseisen pelaajan pois kilpailusta.

Muissa kohdin noudatetaan voimassa olevia FIDE:n sääntöjä ja määräyksiä.

14. Ellei turnauksen erikoismääräyksissä ole toisin mainittu, niin jos kaksi tai useampi osanottaja päätyy samaan pistemäärään, he jakavat rahapalkinnot. Esinepalkinnot määräytyvät käytetyn vertailun mukaan.

Esinepalkintojen jakautumisesta on mainittava turnauksen erikoismääräyksissä.

15. Tasapisteissä sijoitukset määräytyvät kilpailussa käytetyn vertailun perusteella.

Ellei vertailujärjestelmää ole ilmoitettu joko kilpailua koskevissa virallisissa määräyksissä tai kilpailun erikoismääräyksissä, käytetään:

- Vajaakierroskilpailussa ensimmäisenä vertailuna Buchholz-vertailua, toisena Sonneborn-Berger -vertailua, kolmantena voittojen määrää, neljäntenä tasapisteissä olevien keskinäisiä pelejä, sen jälkeen tasapisteissä olevien pelaajien tuloksia yhteisiä vastustajiaan vastaan, sen jälkeen kumulatiivista vertailua.
- Täydellisessä turnauksessa käytetään ensimmäisenä vertailuna Sonneborn-Berger -vertailua, toisena tasapisteissä olevien pelaajien keskinäisiä pelejä, kolmantena voittojen määrää, neljäntenä pelaajien tulosta vähennettynä heikoimmin sijoittunutta pelaajaa tai heikoimmin sijoittuneita pelaajia vastaan saavutetuilla pistemäärillä, sitten vähennetään seuraavaksi heikoimmin sijoittuneita pelaajia vastaan saavutetut tulokset jne.

Täydellisessä tasatulostilanteessa järjestys määräytyy kilpailun alkuhetken vahvuuslukujen mukaan niin, että pelaaja, jolla on alempi luku on tasatilanteessa voittaja.

16. Joukkueotteluja tai -turnauksia koskevassa kilpailukutsussa on 12. kohdassa mainittujen seikkojen lisäksi selostettava ottelujen laatu ja kilpailujärjestelmä sekä kaikki joukkueen muodostamista koskevat määräykset. Kaikissa ottelukilpailuissa on noudatettava kilpailun alussa ilmoitettua vahvuusjärjestystä. Varamiehet pelaavat siis alimmilla pöydillä. Jos joukkue pelaa vajaalukuisena, katsotaan sen luovuttaneen pelaamattomat pelit.

Jos joukkuekilpailu pelataan vajaakierroskilpailuna:

Jos joukkueiden määrä on enintään 2xkilpailun kerros määrä, vapaakierroksesta annetaan puolet voiton antamasta joukkuepistemäärästä ja puolet maksimipelipistemäärästä kierroksella.

Jos joukkueita on enemmän kuin 2xkilpailun kierros määrä, vapaakierroksesta annetaan voiton joukkuepistemäärä ja maksimipelipistemäärä kierroksella.

Luovutukset on annettava alimmilla pöydillä.

Ellei kilpailun erikoismääräyksissä ole toisin määrätty, ensisijaisesti ratkaisevat kaikissa otteluissa pelipisteet ja niiden mennessä tasan joukkuepisteet. Mikäli vertailukin on tasan, niin voittaa se joukkue, jonka edustaja on korkeammalla pöydällä voittanut vastustajansa joukkueiden keskinäisessä ottelussa. Jos tämäkään ei ratkaise, jakavat joukkueet sijoituksen.

POIKKEUS: Mikäli kyseessä on täydellinen turnaus, niin kaikki ottelunsa voittanut joukkue julistetaan voittajaksi pelipisteistä riippumatta.

17. Pelaaja on oikeutettu pelaamaan alle 20-, alle 18-, alle 16-, alle 14-, alle 12-, alle 10- ja alle 8-vuotiaiden sarjoissa niinä kalenterivuosina, jolloin hän täyttää enintään 20, 18, 16, 14, 12, 10 tai 8 vuotta. Pelaaja voi pelata myös ikäänsä ylemmässä ikäryhmässä.

Nuorilla on oikeus pelata vahvuuslukunsa mukaisissa ryhmissä ja heidän osanottomaksunsa suositellaan olevan enintään 60 prosenttia normaalista osanottomaksusta.

18. Dopingin suhteen shakkia koskevat samat perussäännöt kuin muita urheilulajeja. Shakissa noudatetaan SLU:n hyväksymiä doping-sääntöjä. Doping-määräyksiä rikkoville rangaistukset ovat kuten muissakin urheilulajeissa. Kulloinkin voimassa olevat määräykset ovat saatavissa Suomen antidoping-toimikunnalta.

19. Vaikka shakkipeli voikin päättyä tasapeliin pelaajien sopiessa niin pelin kestäessä, on pelien sopiminen etukäteen kiellettyä. Erityisesti on kielletty pelien "myyminen".

Jos shakki esiintyy vedonlyönnin kohteena, pelaajat tai toimitsijat näissä otteluissa eivät saa osallistua vedonlyöntiin.

Pelaajaa tai toimihenkilöä, joka syyllistyy tällaiseen rikkomukseen, rangaistaan liiton sääntöjen mukaisesti.